

ՏԱՅ ՍԿԱՆՈՒՄ

ԿԻՍՍԱՄՍԵԱՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏ

Վարիչ-խմբագիր՝ ԿԱՐՈ Պ. ՈՒՇԱԳԼՅԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 11

1 ՍՊՐԻԼ 1920

ԽՍԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԼՈՒԽ

Վարձավայելու սկաուտական կազմակերպութիւններուն

Մեր նախորդ թիւով համազօրժակցութեան հրատէր ուղղեցինք, Հայաստանի և Քաղթա-
վայրերու սկաուտական և մարզական կազմակերպութիւններուն՝ յանուն հայրենիքի շա-
հերուն:

Այսօր մենք պէտք կ'զգանք կրկնել սոյն հրատէրը յանուն ուրիշ շատ կենսական պահան-
ջք մը, որ մօտ օրէն, թերևս ամիս մը վերջ, մեզ պարտականութեան գլուխ պիտի կանգնէ:
ՆԵՐԳԱՂԹՆ է այս:

Ոչ մէկ առթիւ, մենք, սկաուտական կազմակերպութիւններս, այնքան օգտակար պիտի
կրնանք ըլլալ, որքան մեր ժողովուրդին մնացած բնկօրները ղէպի ԵՐԿԻՐ առաջնորդելու
պարագային:

Շատ լուրջ, շատ ծանր գործ է այս, տեղագիտելի ժողովուրդ մը, ազգ մը, գերութեան
երկրէն ղէպի անկախ հայրենիքը, այն ալ այնպիսի ժողովուրդ մը որ, դարերով ստրկութեան
մէջ տիրացած է կարգ մը թերութիւններու:

Հայ Հանրապետական կառավարութիւնը ամենամեծ բնօր ունի իր ուսերուն վրայ այս
տեսակէտով: Ան պէտք ունի աջակիցներու որոնք պիտի դիւրացնեն իր գործը:

Հոս է որ հրապարակ պիտի գան մեր պատանդի սկաուտները: Անոնք շատ վե՛ր պարտա-
կանութիւն մը ունին այս պարագային:

Հոս, հայ պատանդին ցոյց պիտի տայ իր կորույթ ու կարողութիւնը, իբր զխտակից քա-
ղաքացի պիտի մտնէ իր ազատագրուած հայրենիքը, և իրենպատուոյ տեղը պիտի ապահովէ
իր ցեղին պատմութեանը մէջ . . .

Ասոր համար մենք սրտազին կոչ կ'ուղղենք Իզմիրի և Եգիպտոսի կազմակերպութիւննե-
րուն, որ լուրջ և տենդազին գործունէութեան մը սկսին և միշտ յարաբերութեան մէջ մնան
մեզի և իրարու հետ:

Դուրս գանք առայժմ միջազգային սկաուտութենէ և առժամանակեայ կերպով ազգայ-
նացնենք զայն, յարմարցնելով մեր ներկայ պահանջին և մշակենք ծրագիր մը, զուտ ներ-
գաղթի համար:

ԿԱՆԽԵՆՔ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ:

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ

Զատիկի Ա. օրը Չեզ պիտի դիմեն մեր սկաուտները ֆօսթսներ քաճկելու հա-
մար, խաչալերեցե՛ք զիրենց: ՀՊՍՈՅԹԸ, ամբողջ որքանցներու ԱՐԲԵՐՈՒ սկաու-
տական հազուսին պիտի յասկացուի:

Հ. Մ. Ը. Մ.

Աղեքսանդրիոյ Հայ Սկաւտները շերտան յարարողութենէ վերջ տողանցի պահուելու.

ՍԿԱՈՒՏԻ ԿԵԱՆՔ

ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Հայ հետազօտիչներու (սկաւտներ) (1) ընկերակցութիւնը հիմնուած է 1913ին և իր առաջին պաշտօնական երդումը կատարած է 1914ին վիճակիս առաջնորդ թորգոմ Եպիսկոպոսի, Բաղսքական ժողովոյ անդամներու և բաղ-խաթիւ հանդիսակաւներու ներկայութեան:

Հայ հետազօտիչներն ալ ամէն տարի իրենց տարեկան հանդէսը ինչպէս նաև նորեկներու երդման արարողութիւնը կը կատարէ Մայիս ամսոյ մէջ:

Փահիրէի Հայ Հետազօտիչներու թիւը մինչև 130 և 140ի բարձրացած էր, բայց վերջերս,

շատեր մեկնած ըլլալով թիւը 100ի իջած է, ունի իր յատուկ ֆանֆառը զոր նուիրած է Եգիպտահայ ծանօթ բարերար Հապիպ պէյ Գառնուկ իր բարեյիշատակ հօր անունը տալով անոր «Փանֆառ Գառնուկ» այս ֆանֆառի բոլոր դրամական ծախսերը ինք բարեսիրաբար ստանձնած է, կը ղեկավարուի Իտալացի շատ կարող

Պ. ՍՏԵՓԱՆ ԱՄԻՐԱՅԵԱՆ

Սկաւտ խմբապետ և մարզիկ, Փահիրէ:

(1) Զարմանալի է որ միջազգային Scout բառը Հայերս ամէն տեղ տարբեր տարբեր անուններով կը յիշենք, ուրախալի պետի ըլլալը եթէ մէկ և միակ յարմար անուն մը տալու որչափ տրուէր բոլոր Հայերուս համար, փոխանակ Հայ Հետազօտիչ, Հայ Արի, Հայ Սկաւտ եւ այլն տարբեր անունները գործածելու:

ԵԱՆՕԹ. ՅՊԳՈՒՅԵԱԳՐԷՆ.

Մինչև որ բառին յարմարագոյն համազօրը գտնենք մենք պիտի շարունակենք «scout»ը գործածել ինչպէս կ'ընեն եւրոպական ուրիշ ազգեր «Արի», հետազօտիչ, սրտաւախումբ, կորիկ» եւն. բառերը բոլորովին քմամբն են մեզ համար առ այժմ:

ԻՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աղեքսանդրիոյ Հայ Սկաութներու երգման արարողութենէ վերջ բուրգերու կազմութիւն Պ. Ս. Խան ճեանի օրով:

Maestro Pipitoի միջոցաւ զոր այնքան յաջող կերպով ի վիճակի բրած է միակ և ամենայնջող Ֆանֆաուր ներկայացնել բոլոր ստարազգի Scoutներու միւզիկներու շարքին մէջ:

Բահիրէի Հետազօտիչներու Ընկերակցութիւնը չորս տարբեր ճիւղերու կը հետեւի. Կարմիր Խաչի խումբ, Դրօշախօսներու խումբ (Ռանվիրաներու խումբ) (pionier) և Նուակներու խումբ, ասոնցմէ զատ կայ նաև Հեծերանիւորներու խումբ (cyclist):

Յետոյ Ֆանֆաուրի խումբէն զատ ունինք նաև փողահարներու և թմբակահարներու խումբերը:

Կարն Վալսի զբաղումներն են, սղոց վարձեցնել վերորեայի մը առաջին խնամքներ

տալու, անոր վերքերը կապելու, դայն ինչպէս փոխադրելու, այրուածքներ դարմանելու, շատ մը դեղերու անունները սորվիլ և անոնց բաղադրութիւնը գիտնալ և վերջապէս կրակի ալիւայլ փորձեր կատարելու:

Բանվիրայներու զբաղումներն են, տարբեր տարբեր կամուրջներ շինել փայտերով և չուաններով. կրակ վառել կերակուր եփել, փայտերով և եղէգներով անակներ և տաղաւարներ շինել. վրաններ կարել և շինել և այլն:

Դրօշախօսներու զբաղումներն են, պղտիկ դրօշակներով խօսիլ և գրել, մօտսի հեռագրով գրել ինչպէս նաև սամաֆօն, թէլէֆօնի և հեռագրի մեքենաներ և թելեր տեղաւորել և գործածել, ձեռքերով խօսիլ և այլն:

Ասոնցմէ զատ ամբողջ խումբը կ'զբաղի

Գահիրէի Հայ սկաութները, Աղեքսանդրիայէն քալելով եկող իտալացի սկաութներու հետ Հայկական սրահի մէջ

9. ՄՏԵՓԱՆ ԽԱՆՃԵԱՆ

Մարզանքի ուսուցիչ և սկաուտ պետ Ազեքսանդրիայ հայ և ֆրանսական վարժարաններու անդամ Վանքս և Գաշիքէի Արարատ մարմնամարզական սկաուտներէն վկայուած Խոնի սկաուտներէն:

Սոց տակաին երեսասորջ ըլլալով Հայաստան իրմէ կրնայ սպասել կարեւոր դեր մը սկաուտական և մարզական կեանքի մէջ:

նաև ընդհանուր մարզանքով, մրցումներ վաղելով, քալելով, գաւազաններով մարզանքներ և խաղեր ընելով:

Ունի նաև փութպօղի խումբ մը որ բաւական յաջող է: Անցեալ տարի ընդամէնը 3 մրցումներ կատարած է և երեքին մէջ ալ, հակառակ իր թշնամի անհա՛նժատ ուժերուն, յաղթական հանդիսացած է:

Գաշիքէի Հայ Հետազօտիչները շատ սիրուած են յոյր օտար Scoutներէն և միշտ ամենայնաջողները հանդիսացած են ա՛յ միջազային ցոյցի մէջ, վերջին հաշտութեան կրնարութի առթիւ կազմակերպուած մեծ հանդէսին մէջ հայ հետազօտիչները գերազանցած էին բոլոր օտարները, իրենց դրօշակով, միզիքով և կանոնաւոր տողանցքով, Կիզէի Սրօրթինկ» քիւպի մէջ, զովեսաներու արժանացան զինուորական իշխանութեանց կողմանէ:

Ազեքսանդրիան ալ ունի իր գեղեցիկ մարզավայրով «Կամք» Մարմնամարզական ակումբը, ինչպէս նաև հայ հետազօտիչներու ընկերակցութիւնը որ նոյնքան յաջող են և կը գերազանցեն օտար Scoutները, կարծեմ անոնց ալ թիւը 100ի մօտ է:

Ազեքսանդրիոյ Հայ Ծուխօղի Ակումբը բաւական կանոնաւոր և զօրաւոր է, ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի ալ սկսած են կանոնաւոր մրցումներ կատարել օտար ակումբներու հետ և գրեթէ միշտ յաղթական են:

Վերջարան ըլլալով ուշադրութիւնը պիտի հրատիրեմ Պօլսահայ սկաուտական կազմակերպութեան որ միջոցներ խորհին ընդհանուր Հայ Միացուածները իրար միացնել և մէկ գրով իրր Հայ Սկաուտ գործել, հիմա որ դիտութիւններ ունինք պետք է ժամ առաջ այս ամենակարեւոր կարգադրութիւնները ընել:

Մեկ ծրագրով գործել, միեւնոյն սարագով հսկուիլ եւ միեւնոյն հայերէն հրահանգներով մարզել բոլոր Հայ Սկաուտները:

*Իստիքէ ՄՏԵՓԱՆ ԱՄԻՐԱՅԵԱՆ

ՀՅՅ « ՀԵՏԱԶՕՏԻՉՆԵՐԸ » (ՍԿԱՍՏՆԵՐԸ)

ԱՂԱՎՈՒՄՆԵՐԻՄ

Գաշիքէի 1914ին կազմուած «Հետսզօտիչ-տղայ» ընկերակցութիւնը կրնա նախանձր շարժած ըլլալով Ազեքսանդրիայի նրբուն, ասանք եւս սենեցան իրենց որը կազմուեցաւ 1915ին, եւ Զորմիւ քանի մը գործունեայ մեռ թիւու, որոնցմէ Տիարք Բարսեղ Օհանեան եւ Կարօ Աջրգեան իրենց յատու ու ժրջան գործունէութեամբ սատարեցին գործին յառաջդիմութեան:

Առաջին առթիւ ժողովուրդը խանդավառուելով ոյս

մեռնարկէն իր առատ քաժինը բերաւ հանգանակութեան, սակայն ասիկայ յարատեւ չեղաւ անշուշտ. քանի որ պարզապէս ժողովուրդին մեծ մասը հիւլէի չափ գաղտնաբ չունէր սկաուտիզմի վրայ նոյնիսկ առաջին ամիսէն սկսեալ սոցալական կը նկատէին շատեր, տըղաքն ալ քանի մը ամիսներ երբ ամէն քան միօրինակ կը տեսնէին նկատէին պաղիլ գործէն, երբ մանաւանդ այս միջոցներու առաջնորդներու պակասը զգալի էր, ի սէր իրենց համազգեստին, որը ունենալու համար 15-20 որ անդադար կ'երթնէին անբացակայելի նրկատեղիու համար, իսկ անգամ մը որ կուսենային զայն, կ'սկսէին ամէն քան միօրինակ տեսնել եւ հետեւապէս պաղտութիւնը ծայր կուտար:

ԱՂԵՐՍԱՆԴՐԻՈՅ (ԵԴԻՊՏՈՍ) ՍԿԱՌՏ ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒ ԽՄԲԱՆԿԱՐԸ

Թիւ 1. Խմբապետ Գ. Զօպանեան, Թիւ 2. Փոխ-խմբապետ Մ. Թապազեան, Թիւ 3. Կարմիր-Խաչի խմբապետ Թ. Ամատունի, Թիւ 4. Ս. Սիրաքեան, Թիւ 5. Լ. Արփիարեան, Թիւ 6. Տ. Սէֆէրեան, Թիւ 7. Ս. Շալճեան խմբապետներ:

1915էն առջին եթէ անդամներու մտից ելից ցանկը աչքի առջիւ ունենանք կը տեսնենք որ 250 արծանագրութիւն եղած. 915—918ը. 3 տարուան շրջանի մը տեւողութեան:

Այսպէս Աղերսանդրիոյ նետագօտիչներու կազմութենէն 3 ամիս վերջ տեղի ունեցած հանդէսին, իրենց մասնակցութիւնը բերին 130 տղաներ. մինչդեռ վեցամսեայ հանդէսին 70 հատ էին միայն. առաջին խմբապետ Տիար Սեփան Խանճեանի անբացատրելի հրաժարումէն ամիս մը յետոյ խումբին թիւը իջած էր 39ի:

Յատրոզ խմբապետը, ստորազրեայս — առանց տղայոց՝ էլ չէր նկատի առնելու կ'սկսի գործի եւ կը յաջողի 1 Մարտին բարարծրացնել տղոց թիւը 110ի, այսպէս մինչեւ 1918 զարուն կը տեսէ. այդ շրջաններուն յաջորդաբար, վարչութեան մնայուն անդամներէն, Տիար Բ. Օհանեան եւ Գ. Աշրգեան իրենց հետ 3 գործօն վարչութեան անդամներով միասին կը հրաժարին, որոնց թիւը 7 ըլլալով շը մնացին գործին գլուխը. Նոր ընտրուած վարչութեան կազմին չի մասնակցելով հանդերձ չուզեցի թողուլ խումբս. Խմբապետի պաշտօնս 10 ամիսներ եւս շարունակելէ յետոյ հետեւեալ պատճառով հրաժարիլ ստիպուեցայ. Երազիբ մը պատրաստած էի հետիտուն 245 քիլովթր վազելու, (Աղերսանդրիայէն Գահիրէ) որը վարչութեան ներկայացուցի. այդ միջոցին Գահիրէին 22 հոգինոց իտալական խումբ մը սկառտներ տեղս հասան 4ուկէս օրուան մէջ. 16 հոգինոց խումբ մը պատրաստելով հաշուեցի որ նոյն համբան Յուկէս օրէն պիտի կրնայինք ընել, որով Recordը մենք պիտի շահէինք 7 երկար շաբաթներ մեր գրածին պատասխան չի կար, որովհետեւ վարչութիւնը ժողով չունեցաւ. Տրդ շաբաթը ժողովը տեղի կ'ունենայ եւ ծրագիրս կը մերժուի՝ նիւթական օժանդակութեան պատճառով, հակառակ որ 16 հոգինոց խումբին վրաններուն եւ campementի պիտոյից փոխադրութեան ծախսը եւ ինքս արգէն վրաս առած էի:

* Բաւական երկար յոգնութիւններէ վերջ կարգապա-

հութեան յարատեւ մշակոյթը տղայք սիրով ընդգրկած էին, անոնց հետ ժամ մը ապրողը ամիջապէս պիտի հասկնար թէ՛ այդ ուղղութեամբ ինչ ծանր եւ յոգնեցուցիչ աշխատանք էր թափուած իրենց վրայ. կարգապահութեան մշակումը իրեն եզրակացութեան ունեցաւ տրդայոց մէջ տարածել սէր եւ յարգանք մէկզմէկու հանդէպ այսպէս միայն յաջողեցանք լարուած մեքենայի

Հայ հեծելաճիւղորդներու խումբի վերադարձը Մաթաբիայէն (Գահիրէ)

կերպարանք տալ կարգակերպութեան. յաճախ զարմանք պատճառելու աստիճան Անգլիացի եւ Աւստրալիացի խմբապետներու, որոնց զմայլանքը խիլով կարողացանք լաւ անուն հանել եւ բարի օր մըն ալ պաշտօնապէս կանչուեցանք ծառայութեան՝ անլիակաւ 15րդ կեդրոնական հիւանդանոցէն, ուր 15 օր միայն գործեցինք. 2օրէլ վերջ Անգլ Գարիբ Խաչէն եւ հիւանդանոցի բժշկապետէն երախտապարտութեան եւ շարժակալութեան զոյգ գրութիւններ տուցանք:

Ըստ իմ ունեցած փորձառութեանս սա եզրակացութեան կրնամ գալ որ եզրպատուէ զպատուիք ռեւէ երկրի մէջ սկառտիզմը շատ աւելի լաւ հող կրնայ ու-

անցնելը արդէն ինքնին մեծ գործ մըն էր, իսկ թուրք թաղերը գիշեր ատեն շատ ապստով էր, որովհետեւ բնակիչները կը քնանային իսկ տեղիէն բնաւ չէր երեւնար:

Մութ էր գիշերը, Եղիշէն առջեւէն կը քալէր ու մենք կը հետեւէինք իրեն: Հայ մէկ թաղը անցանք ու մտանք երկրորդ թաղը:

Երբ մի քիչ յառաջացանք, գիշերի լուսութեան մէջ յանկարծ շատ մօտէն ոտնաձայներ լսեցինք:

Եղիշէի տուած Նշանին վրայ անմիջապէս շարուեցանք պատին երկայնքը ու կեցանք:

Հազիւ թէ մեր կեցո անքը շտկեցինք, և ահա մէջտեղ ելաւ տեղիէն մը, ու եկաւ կեցաւ մենէ քիչ մը հեռու ուրիշ պատի մը աւելի երկար քելին տակ, մեծ սրտհատնում պատճառելով մեզ:

Մարդիկ իրենց ոտքերուն տակ չոր էին գտեր ու բնաւ ալ միաք չունէին տեղերէն շարժուելու:

Անոնք որ իրենց կեանքին մէջ մաշը գորկած հեծիւն կը սգասեն անոր, անոնք միայն կրնան զչայ թէ ինչ վիճակի մէջ էինք մենք:

Սրտերնիս կը տրոփէ, շունչերնիս հատած, համբերութիւննիս կորսուած քոյրիս ալ աչքերը յառած էին խօսող խնդացող այդ սեւազգեստ ու սեւսիրտ գազաններուն, որոնց բան ու գործը հալ մը բռնել և խոշտանգելն ու կողոպտելն էր, իսկ եթէ զմեզ տեսնէին, առաջին առթիւ պիտի կրակէին, որուն պիտի փոխադարձէին մենք, ինչ որ շատ բնական էր, պիտի հաւաքուէին միւս տեղիները, կռիւը պիտի սաստկանար պիտի սպաննէինք թէեւ անզնցմէ, բայց մեզիէ և ոչ մէկս ողջ պիտի մնար, մեր զիակաները պիտի ճանչնային և այդպիսով մենք մեր մահն վերջը պատճառ պիտի ըլլայինք որ մեր ընտանիքներն ալ ենթարկուին տաճկական վայրագութեան:

Անցաւ ժամ մը, երկուք, և սակոյն մարդիկ մեկնելու երթէք միոք շունին, կը խօսին ու կը ծխեն:

Եղիշէն, որ քովս կեցած էր, ձեռքս սեղմեց մեղմիկ ու յանկարծ ծոցեաց գետինը, ու այդպէս շան մը նման չորս ոտանի պատի տակէն սողալով հեռացաւ գնաց:

Այդ վիճակին մէջ ինքը մեզի ոչ մէկ օգտակարութիւն կրնար ցոյց տալ, բայց իր մեկնումը նկատեցինք իբր վախի արդիւնք և կարծես թէ մեր աչքին պակսեցաւ այն համարումը զոր ունէինք իր վրան:

Անցաւ քանի մը վայրկեան, և յանկարծ փողոցի վերի ծայրէն Եղիշէի երգելու ձայնը առինք, որ կամաց-կամաց կը մօտիկնար:

Երբ եկաւ հասաւ զօրքերու քով, անմիջապէս չըջապատուեցաւ ասոնցմէ և սկսաւ հարցաքննութիւնը:

Կ'ուզէին գիտնալ թէ ո՞ր տեղէն կուգայ և ինչո՞ւ այսչափ ուշ, պատասխանեց որ իր մայրը ծննդաբերութեան մէջ է գինքը դրկած են որ դայեակ կին մը կանչէ, բայց ինքը չէ կրցած գտնել դայեակին տունը ու այդպէսով ձեռնունայն ետ կը դառնայ:

Հայհոյութիւններէ և մի քանի ապտակէ վերջ տեղիէն չըջապատած գինքը առին ու տարին կառավարութիւն, ու երբ ասոնք մեկնեցան, մենք անցանք թուրք թաղը:

Հազիւ թէ քաղաքի դռներէն դուրս ելանք՝ արշալոյսը բացուեցաւ:

Ճշմարիտ հայրենասիրութիւնը նսիրումին ու անձնազոհութեան մէջ կը կայանայ, և ահա մէկը, մանուկ մը որ ինքնինքը կը մատնէ գազանին ձեռքը այդպէս անակնկալօրէն և կը փրկէ ութը կեանքեր և անուազն ութը ընտանիքներ:

Երկու օր վերջը, տրուած քանի մը օսկի կաշառով կարելի եղած էր ազատել գինքը:

Վերադարձիս ջերմօրէն համբուրեցի իր ջինջ ճակատը:

ՄԻՍՍԿ ՆԱԼԹԱՆՏԵԱՆ

ՍԿԱՌԻՏԸ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴԷՊ

ՊԱՏՈՒԷՐՆԵՐ

Գ.

* Մի արեք թռչունի բոյնը՝ մայրական սիրոյն զրուս գործոցը, Աստուած բոյնը ծնողած սրտին մէջ զըրած է անասման գութ մը, և իրենց զաւակներուն կորուստը կ'ընկզմէ գիրենը յաւաստութեան մէջ:

* Նոյն իսկ քու քարտրամող աշխատած կ'ըլլաս, երբ կենդանիներու համար արդար, կարեկիր եւ քաղցը ըլլաս:

* Եղբայրներուդ համար գորովալիր եւ հասոյակատար եղիր բայց եղիր նաեւ քաղցր եւ կարեկիր Աստուծոյ անմեղ արարածներուն համար յարգէ եւ իմայէ անոնց նաեւ ամենախոնարհներն անգամ, իբր Աստուծոյ մեռակերտին մէկ մասը:

Գ. ԱՆՏՕՆ ՅՈՎԱԷՓԵԱՆ. — Եղիպտոսի Միջազգային Marathon վազքի յաղթականը որ Աղեքսանդրիայէն Գա-
 Տիբէ, հեծելանիւի մրցումին առաջին կ'ելլէ 9 ժամ 37 վայրէն կտրելով. 235 փութէթը. Տամբան
 Բ. — Գ. ԼԵՒՈՆ ՅՈՎԱԷՓԵԱՆ. — Եղբայրը Անտոնին, նոյն մրցումին մէջ Բ.ը.
 Գ. — Գ. ԿԱՐԱՊԵՏ. ՕՀԱՆՆԱՆ. — Նոյն մրցումին մէջ Գ.ը.

* Չանայ չարը քաղցրութեան բերել, իրեն հասկցնելով թէ վայրագութիւնն ու անզօրութիւնը կը խաթարեն կենդանիները, խոչընդոտ կ'ըլլան լանոց մեծնալուն, կը նստագեցնեն անոնց հասոյթը եւ կը կարծեցնեն անոնց կեանքը.

* Կենդանիներու հանդէպ քաղցր ըլլալ մարդկութեան պարտականութիւնն է զանոնք չարչարել, վայրենութեան աններելի արարք մըն է.

Բ. Գարօ

* Երբ մարդ վարժուի կենդանիներու չարութիւն ընել, քիչ առնեն մարդոց ալ կ'ընէ.

Լօրան որ ժիւսիկօ

* Այն վատը որ կը զարնէ անպաշտպան կենդանիի մը (թէյլէտ երբեմն կենդանին ինքզինք պաշտպանելու կարող, բայց չարութեան դէմ չարութիւն ընելու մէջ շատ բարի), այն զինով եւ բարկասիրտ թշուառականը որ կը վիրաւորէ իրեն հաց սուտղ ծառան, մարդ չէ այլ անբան մը որ բոլոր անասուններին շորհները կ'ըղծանէ. իր յանցանքներուն, սխալներուն պատճառով, հպատակներէն վարժ ինկած թագաւոր մըն է.

* Թռչնորսութեան ձկնորսութեան անունի տակ բոլոր անասուններու դէմ պատերազմ մղող մարդը արիւնարբու եւ զնասակար է. Օր պիտի գայ որ օգտակար կենդանիներու պահպանութիւնը պիտի ճանչցուի եւ իբր օրէնք պիտի ընդունուի.

Իգիտօր ժոգեռա Անքիլիտ

* Երկրագործութեան եւ հանրութեան օգտին համար թռչուններուն օգնել եւ պաշտպանել հարկ է, եթէ զըլացուի այս օգնութիւնը արգէն հիւանդ եզրոց մեր բոյսերը վերջիվերջոյ պիտի ոչնչանան միջատներու կատաղի խաժուածքով. Միայն թռչուններն են կարող մեզ

պաշտպանել միջատներու ցաւալի բազմամութեան եւ անոնց անյագ քաղցին դէմ.

Տօթ. Բիժօ

* Բնութեան ընդհանուր տնտեսութեան մէջ, թռչունները մեծ ծառայութիւններ կ'ընծայեն մարդուն. զոր օրինակ, արագիլի յման բարձրարուն թռչունները երկիրը կը մարբին շատ մը վնասակար սողուններէ, զիշատիչ թռչունները կ'անհետացնեն նեխած մարմինները. ճնճողկը եւ միւս տեսակ թռչունները միջատներու դէմ յարասեւ պատերազմ մը կը մղեն որ օգտակար է երկրագործութեան.

Պիւժօն

* Ներքի չէ մարդուն, իր զուարճութեան համար, զրկել երկրագործութիւնը իր ամենօգտակար օժանդակներէն՝ թռչուններէն.

Գերասպետ Տօնկ

* Մայրը՝ կենդանիներու հանդէպ իր վարժուելովը, կը թուի թէ աւելի բնաւոր է քան թագաւոր եւ տէր անոնց.

Շարունակելի)

ՏՕԲ ՄՐԱՆՍԱՍԱԻՏԻՍԵԱՆ Ա. Կամեարոյժ գնդապետ

ԽԱՆՆԱՃԻՂԵՐԷՆ

Ատենիկ մը ի վեր երկուստի յայտնած փափափին հաւաճայն Բերայի եւ Եիշլիի Մասնաճիղերու մէջ, նախորդ կիրակի 28 մարտ եղած ժողովով մը երկու մասնաճիղերը միացան եւ «Երա — Եիշլի» մասնաճիղ անունը ստացան եւ իրենց գրասենեակը ունեցան Բաւկալքիի գերեզմանատան մէջ կոկիկ կահաւորումով մը: Հուն պիտի շինեն նաեւ գնդեցիկ մարզարան մըն ալ:

ԻԶՄԻՐԻ ԿԵԱՆՔ

Իզմիր 12 Մարտ 920

Ստացայ ձեր 2 Մարտ թուակիր նամակը որ մեծ հաճոյք պատճառեց ինձի . . . սկառտական վեճ ու ազնիւ գաղափարի անխոնջ ու յարատւ առաքեալներ էք որ ձեր առջև կանգնող արգելքները հեզնելով և փշրելով կ'ընթանանք միշտ այն ուղիէն որ մեր մասնակ երիտասարդութիւնը պիտի տանի բարոյականի գազաթը . . .

Դուք, «Բարձրացիր բարձրացուր» վարդապետներ որ ձեր գլխարկներուն վրայ կը կրէք Մասիսի ձիւնապատ սէգ գազաթը . . . մենք կը պաշտենք այդ նշանաբանը:

Կ'ըսէք թէ պաշտօնական յարաբերութիւն սկսեր էք մշակել Եւրոպական սրօրի և սկառտական կազմակերպութիւններու հետ. շատ գովելի է այն գործուէութիւնը, վասն զի մենք որ պարզ հնտեւողներ ենք անոնց որոնք ստեղծեցին ու կերտեցին սկառտիզմի վեճ ու գեղեցիկ գաղափարը ու անոր իրագործմանը համար այնքան ջանքեր թափեցին, մենք անկեղծ և հիացող աշակերտներս Պատըն Բաուէլի, շատ ու շատ պէտք ունինք անոնց օժանդակութեան. օժանդակութիւն մը բարոյական եւ նիւթական որուն երբեք չեմ կասկածիր:

Ես որ յարաբերութեան մէջ եմ Անգլիոյ (Լօնտօն, Մանչէսթըր) նիւ Եօրքի, Անթերտամի եւ Լիզպօնի սկառտներու հետ բարոյական օգուտէ մը զատ ունեցայ նաև նիւթական օգուտ մը. որսուտական հանդէսներու, պրօշիաներու, գիրքերու, գործիքներու տեսակէտով:

Անցեալ օր Անգլիացի սքառտ Մասթըր բարեկամէս ստացայ նամակ մը որով կը հրահրէր զիս ներկայ գրտնուելու եւ մասնակցելու իբրեւ հայ սկառտ այն միջազգային մարզախաղերու սկառտական մեծ մրցումի հանդէսին (Jamboree) որ տեղի պիտի ունենայ Լօնտօն քաղաքէն 50 մղոն հեռու Յուլիս Սգոստոս ամիսներու ընթացքին, կազմակերպուած Անգլիոյ կեդր. Սկառտներու Միութեան կողմէ:

Սոյն Jamboreeին պաշտօնապէս հրահրուած են Փըրանսոյի, Իտալիոյ, Ամերիկայի, Յունաստանի, Բուրնիոյ, Բորթուկալի, Սպանիոյ, Հոլանտայի, Զվիցերիոյ, Չինի, Ճաբոնի, Շուէտի, Նուվեկիոյ եւայլն. սկառտներու ներկայացուցիչները որոնք իրենց ամէն պիտոյքներով պիտի փոխադրուին խաղավայրը:

Ազնիւ բարեկամս, կը խնդրէ չը մերժել առաջարկը եւ գալ Մայիսի վերջերը Լօնտօն իմ սկառտական բոլոր կազմածովս իբր հիւր իր տանը մէջ բնակելու, արդէն Մթ. Պատըն Բաուէլի հրաման տուէր է բարեկամիս որպէսզի եթէ կ'ուզէ հայ սկառտներ ալ հրահրէ մըրցման. բայց աւանդ որ մեր կացութիւնը կը պարտադրէ մեզ մալ իզմիրի մէջ:

Եթէ կը փափաքիք եւ կը հետաքրքրուիք, սոյն մեծ հանդէսին մասին բրօքրամը եւ լաւ տեղեկութիւններ կը դիպեմ ձեզ:

Շատ ու չափազանց գնահատելի է ձեր փափաքը միանալու իզմիրի սկառտներուն հետ. մանաւանդ գովելի է այն գաղափարը որով ձեր միութեան մասնա-

Պ. ՄԿՐՏԻՉ ԵԱՆՈՂԵԱՆ

Այսքնի նահանգին հայ սկառտներու պետ, և մասնագէտ ֆութպօլիստ, որ ձեռագիր պատրաստած ունի ֆութպօլի խաղի ուսումնասիրութիւն մը, հրատարակելու համար:

Բաւական լուրջ դեր մըն է որ ստանձնած է իզմիրի պէս կարեւոր կեդրոնի մը մէջ, շատ բան կ'սպասենք իրմէ:

Ճիւղը կ'ուզէք հաստատել հոս. շատ օգտակար ու կարեւոր գործ մըն է այդ մանաւանդ որ այս ներկայացուցչութիւնը իր կատարելիք աշխոյժ գործուէութեամբ եւ սուր փրօփականտով կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ պիտի հաստատէ կապ և համեմաշի յարաբերութիւն երկու եղբայր սկառտական կազմակերպութիւններու միջեւ:

Այն ներկայացուցչութիւնը մեծ ընդունելութիւն պիտի գտնէ իզմիրի մէջ:

Շատոնց ես ու շատեր խօսած ենք Պրն. Եանըգեանին այս գաղափարի մասին, ինքքիկայտառ եւ եռանդուն երիտասարդ մըն է, ան եթէ ուզէ շատ լաւ կրնայ օգտագործել իր շուրջ բոլորուած անձնուէր երիտասարդութիւնը(1):

Կը հարցնէք թէ ինչու չենք ընդունիր «Բարձրացիր, բարձրացուր» գեղեցիկ նշանաբանը և փոխանակ fleur de lis նշանին մեր գլխարկներուն վրայ չենք կրեր Մասիսի ձիւնապատ սէգ գազաթը:

Ես կը հիանամ ձեր հայրենասիրական գեղեցիկ գաղափարներուն վրայ, մանաւանդ կը սքանչանամ այն «Բարձրացիր, բարձրացուր» գոհար նշանաբանին որու ազնիւ ու անկեղծ հետեւողներն էք, և նոյնիսկ ինչքան հպարտ պիտի զգայի ինքզինքս երբ գլխարկիս վրայ կախուած տեսնէի այս նշանակը:

Բայց ես այսուամենայնիւ իբրեւ սկառտական գա-

(1) Պ Մկրտիչ Եանըգեան ըլլալով ՍԿԱՌՏՄԱՆ մասնաւանդ ՍԿԱՌՏԻ ՊԵՏ ՄԸ իզմիրի սկառտներուն, բարոյական մեծ պարտականութիւն մը ունի կատարելիք այդ սեւակետով ապագային պատասխանատու ըլլալու համար ազգին առջեւ, մեծ կ'անդրադարձունի այս կեանի ուրիշ առիթ:

ԻՄԲԱՆԲՈՒԹԻՒՆ

զափարներու գիտակից մը համակարծիք չեմ կրնար ըլլալ ձեզ. շուք կ'ուզէք ազգայնացնել, բարեփոխել նոյն անդուգական նշանաբանը որը սկաուտական երեք խոստումները կը խորհրդանշէ:

Ինչու մեկդի նետենք այդ նշանը չէ մի որ մենք, դուք, ամէնքն ալ, ըլլան անոնք Հայ, Թրանսայի, Ամերիկացի, ձաբոն, կամ Զինացի իրենց իբրև ուսուցիչ կը ճանչնան Անգլիայէն. Պատրն Իսուէլ պատուական Անգլիցիէն, չէ որ մեզ ամէնուս ներշնչեց սկաուտական ազնիւ գաղափարը, ան չէ որ մեզ աւաջնորդեց ուղիղ ճամբէն. ուրեմն պարտաւոր ենք ընդունիլ այն ամէն ինչ զոր համաշխարհային սկաուտիզմը կը պարտադրէ մեզ.

Ինչո՞ւ ազգայնացնենք այդ նշանաբանը. (1)

Ահա հարցում մը որ կ'ուզուիմ ձեզ եւ որուն պատասխանը կ'սպասեմ:

Կ'ստանանք Ձեր «Հայ Սկաուտ»

Թերթը. ասոր հրատարակութիւնով դուք ծանր բեռ մը ունիք ձեր վրայ. անով կը պանծացնէք նաեւ մեր իզմիրը բայց արտոս որ մենք չենք կրնար պէտք եղած գնահատութիւնը ընել անոր որ կը վայելեր սկաուտական ոգիին:

Ար մը երբ ձեր այդ Թերթը ցոյց տուի մեր Ամերիկացի պետ Մր. Նիումընի, նախ զարմացաւ եւ յետոյ հիացաւ. . . Ինչպէս ես իմ համեստ գաղափարով սքանչացայ ձեր գործունէութեան վրայ. . . եւ խոստացայ ամէն զոհողութիւն ընել իմ ուժի սահմանիս մէջ:

Շատերու կարծիքով ձեր Թերթը ուղղակի միջոց մը կ'ըլլայ բոլոր հայ սկաուտներու մէջ կոպ մը հաստատուելու եւ գաղափարը տարածելու:

Սկաուտական քարտէսներով
ՉԱԻԷՆ ՅԱԲԷԹԵԱՆ

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՏՐՈՒ ՄԷՋ

Պոլսահայ այնքան սիրուած «Մարմամարզ» թերթի անհետացումէն ի վեր Եգիպտոսահայ Sportի հետեւողները բոլորովին զրուկուած էին այն հրապուրիչ և բաջայեփական յողուածները կարդալէ զորս տարաբախտ Շաւարշ Քրիսեան և իրենները կը հրամցնէին անընդհատ քրորականա ընելու մարմնամարզը ընդհանուր հայութեան և անոր օգուտները ընդհանրացնելու պարտաւորիչ կերպով բոլոր հայ դպրոցներու մէջ և ախու մրնեք կազմել. մէկ խօսքով հայ երիտասարդը սիրահար ընել մարմնակրթմանքի:

Ես ալ այդ ժամանակէն մարմնամարզի հետեւող մը ըլլալով ու զեցի այդ թերթի նպատակին իրագործման աշխատիլ:

Վստահօրէն կրնամ ձեզ ապահովցնել թէ Եգիպտոսահայութեան մէջ բոլոր ակումբներու և սկաուտիզմի հիմերը կազմուեցան «Մարմնամարզ» թերթի ներշնչումներով և որոնք այսօր մէյ մէկ կարեւոր դիրքեր ունին ընդհանուր Եգիպտոսի օտար ակումբներու կարգին:

Վստահ եմ թէ «Հայ Սկաուտ»ը այս ուղիով շինարար գործ մը պիտի լրացնէ:

Աւելորդ է հոս յիշել թէ «Հայ Սկաուտ»ը

մեծ ընդունելութիւն գտաւ բոլոր Եգիպտոսահայ մարզիկներու և սկաուտներու շրջանակին մէջ. կրնաք վստահ ըլլալ:

Արարտ Ակումբ. — 1914ին հիմնուած է «Արարատ հայ մարմնամարզական ակումբ»ը զոր քանի մը տասնեակ անդամներով սկսած է Քահիրէի Փայտեան Աղգ. Վարժարանի պարտէզին մէջ, շատ տկար պիւտակով մը հազիւ քանի մը խաղեր կրնար կատարել տալ իր անդամներուն, բայց շնորհիւ անոնց եռանդուն աշխատութեան կրցաւ մէկ քանի յաջորդական հանդէսներ սարքել և գործիքներ հայթայթել, վերջապէս քիչով սկսուած այս գործը ինչպէս ըսի, քանի մը կամքի տէր երիտասարդներու անյուսահատ ջանքերով 50—60ի չափ անդամներ իր շուրջ կրցաւ բոլորել, յետոյ վարչութիւնը շատ մեծ դժուարութիւններով վարձեց քաղաքի զեախն մը իբր մարզավայր ուր նորէն այդ նոյն անյուսահատ երիտասարդներու անխնայ մասնակցութեամբ այդ ամայի զեախնը զեղեցիկ և հրապուրիչ մայրարանի մը վերածուեցաւ և այսօր Արարատ մարմնամարզական ակումբը ունի իր յատուկ մարզաբանը, իր մէջ ունենալով թէնիսի գաշտը հանգերձարան շէնքը, իր սուշի սենեակներով միատեղ, ելեկտրական լուսավառութեամբ և կահուարուած, որոնց համար 4—500 դոկիի չափ ծախսուած է:

«Արարատ» ունի 130ի չափ անդամներ որոնց մէկ մասը իր համակիր միայն վճարող պարզ անդամներ են իսկ մնացեալները գործօն

(1) Մոշուտը քիւով մը կը պատասխանեմ այս հարցումին:

Պ. Պ. ԹՈՒՄԻԿ ԵՒ ՍԻՄՕՆ ՍԷՏԼՖՃՃԵԱՆ ԵՂՐԱՐՔ

Գահիրէի լաւագոյն մարզիկները որ մեծ չափով սատարած են նոյն տեղի մարզական ոգիին տարածուին:

անդամներ՝ որոնք չարախօս չանդամ գիշերները միայն մարզանք կ'ընեն որովհետեւ պրեթէ բոլորն ալ արհեստաւոր, պաշտօնեայ և դպրոցական աշակերտներ են որ ի մի հաւաքելը միայն գիշերները կարելի կ'ըլլայ: Իսկ կիրակի օրերը թէ առաւօտ և թէ ցօրեղէ ետքը մարզարանը գրաւուած կ'ըլլայ իր երկսեռ քննիւի անդամներով:

Ամէն տարի ներքին մրցումներու հանդէս մը կը սարքուի որոնց մէջ միշտ յաջող մարզիկներ ունեցած ենք, տարին քանի մը դաշտային պտոյտներ կը սարքուին և շատ յաճախ ալ հեծելանիւով պտոյտներ և քանի մը անդամներ ալ հեծելանիւով շատ երկար ճամբորդութիւններ լրտած ենք մինչև Ադէքսանդրիա և այլուր, ստոնց մէջ յիշատակութեան արժանի են Պրք. Անտօն Յովսէփեան - Եգիպտոսի միջազգային marathon վազքի չամբօնը — որ հեծելանիւով Ադէքսանդրիայէ Գահիրէ 235 քմ. տեղ 9 ժամ և 37 վայրկեանէն տարտեց, երկրորդ իր եղբայրը Լեւոն Յովսէփեան և երրորդ Կարապետ Օ՛հանեան որոնք այնքան յաջող էին: «Արարատ» ունի նաև իր ֆուտբոլի խումբը որ չունենալով իր յատուկ ֆուտբոլի դաշտը, չէ կրցած շատ կանոնաւոր կերպով հարգուիլ այդ ճիւղին մէջ:

«Արարատ»ի 19.6ի Heliopolis Stadiumի մէջ սարքած տարեկան հանդէսը, զեկամարտութեամբ իր մարզանքի ուսուցիչին Պր. Ա. Սեան ձեանի, իր տեսակին մէջ մրակը եկած է զորքոյր օտար սիլուսները և օրումն թերթերը խիստ մեծ զովեստանիւով զհամահասցին:

Ներկայիս «Արարատի» վիճակը բնականաբար գոհացուցիչ է բայց աւելորդ է ըսել թէ մի-

նակ իր ուժովը լեթացող գործ մը չի կրնար հսկայ քայլեր առնել քանի որ ժողովուրդը և ազգը պէտք եղած աջակցութիւնը չունին այս ազգօգուտ ձեռնարկին, այլ կը թողուն որ ինք մինակը իր ձեռքէն եկածով միայն քայլէ:

«Արարատ»ի մասին վերջացնելէ առաջ բոեմ թէ Արարատի բոլոր անդամներս շատ բան կը պարտինք Սեռլֆճեան եղբայրներուն ի մասնաւորի Պր. Թումիկ Սեռլֆճեանի Արարատի 5 տարուան համակրելի Ատենագպիրը որուն Արարատի սիւն արժանաւոր անունը տուած ենք:

ՍԵՏԼՖՃՃԵԱՆ ՍԻՄՕՆ

ԻՆՉՈՒԻ ՉԵՆՔ ՕԳՏՈՒԻՐ ՄԱՐԶԱՆՔԷՆ

2) Ինչպէս պիտի ֆայլելիք. — Կարծքը դուրս, ուսերը ետ, գլուխը վեր բռնած առնուազն 50 մետր հեռուն պէտք է տեսնել, երկու ոտքերը հաւասար ու ժգնութեամբ պէտք է կոխել, թեւերը հաւասար չափով քիչ մը դէպի ներս շարժել բերանը միշտ գոց, չնջատելիւնը միշտ քիթէն:

Մարդիկ բնդ հանրապէս աջ ձեռքով գործ կը տեսնեն, բնական է աջ ձեռքը աւելի զօրաւոր կ'ըլլայ, բայց բնդ հանրապէս դիտուած է թէ որ ձեռքով որ շատ կը գործէ, նոյն ուսը մինչև 3 սանթիմէթր ինկած կ'ըլլայ միւսին, այս պակասութիւնը կարելի է դարմանել երկու միջոցաւ միշտ աշխատելով տկար ձեռքը և քալելու ցամառակ ինկած ուսը հաստատարելով, ետև

տանիչ և կամ ձեռքը բաճկոնին գրպանը ան-
ցնելով թեւը միշտ վեր բռնել, ժամանակի ըն-
թացքին մէջ ուսերը կը հաւասարին:

Ծռու կոխելը շկելու միջոցներ. — Ծռ-
ուած ոտքը մեծնայէ յետոյ չի շտկուիր այն
չափով ինչպէս պիտի շտկուէր եթէ երախայու-
թեան չըջանին ծնողքները ուշադրութիւն դար-
ձնելով առաջքը առնէին: Իսկ կրակի ծու-
թիւնը որուն հետեւանքով շատերը դուրս կամ
ներս կը կոխեն և այդպիսով կը ծռեն կոշիկն
այ, կանոնաւոր քայլու արգելք կ'ըլլայ և թէ
չափազանց ագեղ երեւոյթ ունի:

Ենթական եթէ կոշիկ չի՛նել կուտայ, մասնաւոր
պէտք է ազատքէ կոշիկին քարչապարը (ֆորթ)
ուժեղ կարծր, և աջ ձախ չունենայ ծակու-
պորագային կարողանայ իսկոյն փոխնի փոխ
գործածել իսկամէն մէկ քայլ առած ատեն միտ-
քը իշխելու է ոտքին որ հակառակ կողմին ուժ
տայ, այսպէս եթէ տեւականօրէն շարունակէ
կարելի է ծռած կրունկը շտկել:

3) Ինչպիս պիտի և նստիչ, ուսնչ, կարդալ,
գրել կարել ևւ աշիչ. — նստիչ մէջքէն վեր ու-
զիւ, կուրծքը դուրս ուսերը ետ, գլուխը միշտ
բարձր. ուսնչ կուրծքը սեղանէն հեռու, գլուխը
պնակէն առնուազն 30 սանթիմետր հեռու և
կերակուրը մօտեցնել բերնին, ոչ թէ գլուխը
կերակուրին:

Գրել, կարդալ, կարելու մէջ և սպէտք է մենք
մեզ պահենք, ինչպէս պիտի ընենք ուսելու
ժամանակ:

Աշիչ աջ և ձախ ձեռքով: Լաւ է կոթուր
աւել գործածել, որ ծակով շատ փոշի կույ
չտանք, մազերը ծածկուած իսկ բերանը և
քիթը անպայման թաց սպունգով կապած:

Մենք շարաթր երկու անգամ մարզանք
կ'ընենք, այդ ալ լեցուն սխալներով և չափա-
զանց անկանոն, բայց որտան քսանըչորս ժա-
մերու մէջ մեր գործած ահաւոր սխալները եր-
բէք չենք տեսներ: Ահա թէ ինչու չենք օգ-
տուիր մարզանքէն:

Բ.

Այժմ կ'անցնիմ բուն հօրքին. Ինչպիս
կրնանք օգուիլ մարզանքին և ո՞ր ճեսակներէն:

Գլխաւոր մարզանքները կը բաժնուին երեք
տեսակի: Գործիական, Շուքական և Արդիական:

Մոտաւորապէս 15 տարի է որ գործիական
մարզանքի գէժ պայքայողներ շատ եղած են,
և իրոպէս իրաւունք ունին, որովհետև գոր-
ծիական մարզարքին տուած օգուտը վաղան-

ցուկ է, բայց մնասները անդարմանելի են:
Գործիական մարզանքը երբեք համաչափ չի
զարգացներ մարմնի ամէն մէկ մասերը: Ան
չափազանց կը մնասէ մարդու ներքին գործա-
րաններուն, և միշտ դիտուած է որ այդ մար-
զանքի հետեւողները երկար կեանք չեն ու-
նենար:

Շուքական մարզանքը. — Ամենէն աւելի տա-
րածուածն է, թէև սկսնակներու համար քիչ մը
ձանձրացուցիչ, բայց միակ փրկութիւնը այս
մարզանքի մէջ է: Ան կ'ապահովէ համաչափ
մարմին, նոյնպէս դնգերներու տեւական տո-
կունութիւն, ներքին գործարաններու կանոնա-
ւորում: Շուէտական մարզանք կարող է ընել
60-70 տարու մարդը, և միշտ կրնայ օգտուիլ:

Շուէտական մարզանքը կը գեղեցկացնէ
մարդու մարմինը կուտայ կամքի ուժ, և ազ-
նիւ հոգի:

Շուէտական մարզանքներու մէջ ամենա-
վերջին ընդունուած դրութիւնը լինիլի սխարիւն
է:

Կը յանձնարարեմ անոնց որ կը հետաքր-
քուին մարզանքով ուսումնասիրել այդ մե-
թօտը:

Արդիական մարզանքներ. — Շուէտական մար-
զանքը լաւ մը իւրացնելէ յետոյ միայն սկսելու է
արդիական մարզանքներու և այս քոյր մարզանք-
ները զուգընթաց տանելու է այն ատեն միայն
մարզիկ մը կրնայ անմրցելի արդի մը դառնալ
իր ընտրած ճիւղին մէջ: Այլապէս քիչ ատենէն
անկումը անխուսափելի է:

(Շարատեսակելի)

Վ. ՄԵՐՆՈՒՆՅԱՆ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Արեւայ 13 մարտ 920

... 2եր զրկո՞ծ ֆութ պօլը, շատ լաւ խանդավառու-
թիւն մը առաջ բերու մեր տղաներուն մէջ, որուն հա-
մար անկեղծ շնորհակալութիւններ:

Սկսուտական շարժումը տեսականօրէն բաւական ա-
տենէ ի վեր սկսած ենք, բայց օրերու բացուելուն է որ
պիտի կարենանք լեւնային արշաւներով համեմել դայն:

Դաշտային խաղերը՝ արդէն իրենց կանոններովը աղ-
ղաներուն ծանօթ են՝ որոնք «լիմբիական» մասնակցե-
լու հեռանկարով կը պատրաստուին:

Գրեթէ քոյր աշակերտութիւնը խանդավառօրէն
սիրահարուած է ֆութ պօլը որմէ մէկ հատ Ամերիկացի-
ներէն եկած էր, արդէն մաշեցուցին: Այնքան ջերմ
փափաքողներ են գնդակին որ, բարձրագոյն երկու դա-
սարանները, իրենց մէջ 500ական զբէ. հաւաքած են
մէկ մէկ գնդակ գնելու համար, եւ այս շարժումը որ-
բերու մէջ յուսատու է չէ՞:

Վարժարանին դասացանկի համաձայն տղաքը ամէն օր 45 վայրկեան Շուէտական ժարգանք կ'ընեն. Բարեկամներ, բարի եղէք սկսուտական քանի մը պրօշիրները դրկել մեզ:

Չեղ
ՉԱԻՆ ՍԱՐՈՒՆԻ

ՖՈՒԹՊՈԼԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Բ. Մ. Ի ՄԱՍՆԱՃԻԴԵՐՈՒ ՄԻՋԵԻ

ԲԵՐԱ, ԹԱԼԻՄ ՀԱՆԷԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻ ՄԷՉ

ՍԿԻՒՏԱՐ-ԳՈՒՄԳԱՐՈՒ, 14 Մարտ 920

Մրցումը տեղի ունեցաւ ճիւղ որոշեալ ժամին, իսկ զը ընդհանուր առմամբ լաւ անցաւ. միայն անուշադրութեան հետեւանքով Գուսպարուի խումբէն պարոն մը գլխէն հարուած մը ստանալով խաղէն դուրս ելել ստիպուեցաւ:

Գուսպարու 1ի դէմ 3 կօյով խաղը շահեցաւ:
Դասաւոր
Օ. ՅՐԷՆԿԵԱՆ

ՎՈՍԲՈՐ-ՍԱՄԱԹԻԱ, 14 մարտ 920

Պաշտօնապէս ինծի հաղորդուած ժամուն՝ 10ին, Վոսփոր՝ ամբողջ կազմով պատրաստ էր խաղալու: Սամաթիայէն ոչ ոք ըլլալուն առաջարկեցի Վոսփորի խումբապետին, որպէսզի յաղթութեան ձեւակերպութիւնները կատարուին, բայց իր փափաքին համաձայն մինչև ժամը 10¹/₂ սպասեցինք դաշտին վրայ, յուսալով որ մինչև այն ատեն Սամաթիան կը հասնի:

Ժամը 10¹/₂ին կրկին չը հասան, որով հրակերեցի Վոսփորը որպէսզի մեկնի յաղթականի իրաւունքը շահած:

Աւելի ուշ լսեցի թէ՛ Սամաթիան խաղը ժամը 11¹/₂ին սկսելու մտքով եկեր է՝ իրեն այդպէս հաղորդուած ըլլալուն, այս մասին կարգադրութիւն մը ընել կեդրոնի վարչութեան կը ձգեմ, իսկ մինչև այդ՝ Սամաթիա պարտուած կը մնայ:

Օրուան դասաւոր
ՏԻԳՐԱՆ ԽՈՅԵԱՆ

ՀԱՅ ԿՂՁԻ-ՄԱԲՐԻԳԻԻԿ, 21 մարտ 920

Խաղը սկսաւ ճիշդ որոշեալ ժամուն 1.45ին և անցաւ կանոնաւոր:

Հայ Կղզի յաղթական ելաւ Օի դէմ 1 կօյ շահելով: Նոյն վոյրին վրայ Անգլիացոց կողմէ տեղի ունենալիք մրցումի մը հետեւանքով իսկը 8 վայրկեան կրճատել ստիպուեցանք: Եթէ առ մասին քիմերէն մին բողբոջէ կորելի է ուրիշ օր մը խաղը շարունակել, պայմաւաւ որ մրցորդները նոյն անձերը ըլլան:

Դասաւոր
Օ. ՅՐԷՆԿԵԱՆ

ՇԻՇԻԻ ԳԱՏՂԳԻԻԿ (*), 21 մարտ 920

Խաղալու մտքը՝ Անգլիացիներէն անակնկալ կերպով գրաւուած ըլլալով խաղը սկսաւ 12.40ին փոխանակ

(*) ԵԱՏՕԹ: Ցաւալի է որ Գասը Գիւղի փոքրագի յաւարդն ու մեր դասաւորի կ'ըլլան միշտ եւ սակայն սակաւակաւ ստոր մնացեալներուն խաղին միևնու վերջը իրենց կողմը պահելը ամենեւնի կը գնահատուի:

11.30ին՝ յաղթական ելաւ Շիշի. Օի դէմ 4 կօյով: Խաղը անցաւ շատ եռանդուն, Առաջինին՝ մրցորդները իրենց հագուստներու մասին աւելի նախանձախընդիր ըլլալը և երկրորդին ալ մէկ քանի անդամներուն դատաւորին իրաւասութեան մէջ ոտնձգութեան չը փորձելը փափագելի է:

ՏԻԳՐԱՆ ԽՈՅԵԱՆ
Փոխանորդաբար դասաւոր
Օ. ԱՄԷՆԵԱՆ

ԻԶՄԻՐ

7 Մարտ կիրակի օր Աբուլունի դաշտին մէջ տեղի ունեցաւ կենդրնասիօնայ իրք մէկի կատարի մրցումներէն մին ընդ մէջ Բանիօնի և Արմէնիւնի:

Մրցումը սկսաւ ճիշդ ժամը 4ին ժողովրդին խանդավառութեան մէջ, և խաղը այնպիսի տաք շրջանի մը հասաւ որ մանաւանդ Բիֆլըիին սխալին պատճառով հայ և յոյն ներկաներու միջև բաւական անհանձոյ դէպք մը անցաւ նոյն իսկ խնդիրը այնքան մեծցաւ և կռիւները այնքան յաճախադէպ եղան որ Հեւլէն ստիպանաւ թիւնը ստիպուեցաւ դորաւոր կերպով միջամտել:

Մրցումը աւարտեցաւ Արմէնիւնի պարտութեամբ 1—2 կօյով: Այսպէսով ընդմիջում և դուրսէ շատ քիչ յայտով հայ ակումբը կորսնցուց արծաթեայ զուարթ:

Սոյն մրցման պարտութեան պատճառը առաջին Բիֆլըիին յոյներու ըրած կողմակցութիւնն էր, երկրորդ՝ Պրն. Մկրտիչ Յարթթեանը, որ ակումբին պատկանելի ուժերէն մին է, կը բացակայէր հիւանդութեան պատճառաւ, երրորդ՝ Պրն. Համբարձում կիւտէնեան որ այնպէս շատ լաւ խաղացող մըն էր, իսկը նոր սկսելուն ճակատին կից մը ստանալով, դեղաբան առաջնորդուեցաւ և չկարողացաւ խաղալ:

Այսօրուան 3 կարեւոր ակումբներուն կէտերը ասոնք են:

Աբուլուն՝ 8, Արմինիւն՝ 6, Բանիօնիօն 4 կէտ:

Գալ կիրակի օր կը վերջանան յիշեալ մրցումները և յայտնի կ'ըլլայ շահողը և աստիճանաւորները:

Յուսանք գոնէ երկրորդ հանդիսանայ մեր ակումբը որ ամէն ինչ զոհեց յաղթական ելլելու համար:

ԻԶՄԻՐ, 18 մարտ 920

14 Մարտ կիրակի օր Աբուլունի դաշտին մէջ տեղի ունեցաւ կենդրնասիօնայ իրք մէկի վերջին մրցումը Աբուլունի և Բանիօնի միջև:

Աբուլունը ունէր 8 կէտ, իսկ Բանիօնը 6:

Խաղը սկսաւ ճիշդ ժամը 4ին բազմութեան մեծ խանդավառութեան մէջ և վերջացաւ Աբուլունի յաղթութեամբ 4—1. որով Աբուլունը վերջնականապէս շահեցաւ յաղթութեան բաժակը:

Իզմիրի կենդրնասիօնայ իրք մէկը վերջացաւ հետեւեալ աստիճանաւորութեամբ:

Աբուլուն՝ 10 կէտ. Գաւաթը շահած

Արմէնիւն՝ 8 ՝ Իզմիրի մէջ երկրորդ հանդիսացած

Բանիօնը՝ 6 ՝ ՝ երրորդ ՝

ՉԱԻՆ ՍԱՐՈՒՆԻ

ՅՈՒԹՊՕԼ

ՊԷՔԵՐՈՒՆ

Պէքերը վերջին պաշտպանողական կարեւորագոյն ոյժերն են, անոնց յանձնուած և վրասանուած է անագին պատասխանատուութիւններ որ իրենց վասանուած պարտականութիւններուն համար այ իրենք գործնականապէս ցուցնելու են թէ՛ արժանի են այդ տեսակ պատասխանատուութիւններ կրելու: Սիրելի Ֆոթպոլիստներ ձեր վրայ ծանրացած պարտականութիւններուն առանց գոհացում տալու չէք կրնար այդ պաշտօնին արժանի ըլլալնից ցուցնել:

Այդ պահանջներն են քաջաբար պայքարելով կոյրերից պաշտպանել և ձեզի ձեռ աշխատող ընկերներուն աշխատութիւնը պարտաւր չը հանել այլ անոնց օգնելու համար ամէն ճիշդ թափել առանց վհատելու, որ առանց մարդու ելլու չէք կրնար կատարել: Մարդու ելլու համար այ պէտք է աշխատիք խաղին օրէնքները և պահանջները նկատի առնել:

Պիկերը ամէն բանէ առաջ պէտք է յազնդակի հարուածողներ ըլլան, թէն մաս մը մարդիկ տարբեր կրնան խորհիլ, բայց ես իմ անձնական փորձառութիւններս նկատի առնելով համոզուած եմ որ շատ կարծեսք է խաղի մը ժամանակ զնդակը կարելի եղածին շափ իր կողէն հետաքննել անշուշտ միևնոյն ժամանակ նկատի առնել որ և ինչ ուղղութեամբ զրկելը, որ անտեսկարել որ է զնդակը ապ ճիշտ պահանջուած տեղը և ոչ թէ հասած կողմը:

Շատ անգամներ պիտի մը սխալ կողմ մը զարնելուն համար վնասուած է իր խումբը, շատ զգուշութիւն ընելու է օրովեան պզտիկ սխալներն են որ կոյ ընել տալու պատճառ կը գանձան:

Շատ անգամներ դիտած եմ մեր խաղացողները մինչև իսկ յաւազօյնները, որոնք զընդակին հարուածելու արուեստը պէտք եղածին շափ չեն կրցած սովորիլ և կամ այդ գաղտնիք չեն կրցած ձեռք բերել, որոնք միակ պատճառը իրենց անտգութիւնը կը թուի ըլլալ, որովհետև ըստ բաղդի զնդակին հարուած մը կուտան խնդիր չէ թէ նախկին մէկ հարուածը

գաշտին կէսը անցած էր իսկ վերջինը քանի մը քաղ հագիւ հեռացած իր մէն, վերջապէս զարկած է կը բառէ!! Քանի մը անգամներ հարց տուած եմ թէ ինչու վերջինը առաջինին շափ չէ կրցած հարուածել, պատասխանը եղած է սոքիս լաւ չեկաւ, ինչու, չը գիտեր:

Ահա հոս է զաշտնիքը զնդակին հարուած տալու որ շատ մը ձեւեր ունի: Ամէն ձև հոս չի պիտի կրնամ ապ որովեան գրելով կարելի չէ ամէն ձև հասկցնել, ապագային պատկերներով կը ջանամ յատկօրէն ցուցունել այն ձևերը՝ որոնք կրնան զնդակին փափագուած բարձրութիւնը և հեռաւորութիւնը տալ, կը բառէ որ լաւական ոյժ ունենան զարնող որունքները:

Գնդակը հետո գրկելու համար մարդ անպատճառ անակի ոյժի մը աէրը ըլլալու չէ, Ֆոթպոլի մէջ իր ունեցած ոյժը վարպետութեամբ կարենալ գործածելն է:

Ամենայարմարը վարժութիւնը բաց գաշտի մը վրայ երթալու հետո է հետո իրարու շուտապէս է թէ յարձրէն և թէ ցածէն, այս կերպով պիտի կրնաք թէ ոտքերնից յարմարելու վարժուիլ և թէ սրունքներուդ մկանները պատրաստել, անոյ շտ նոյն պահուն աշքերնից պիտի վարժուի ձեզ դէմ եկող զնդակներուն առնելիք ուղղութիւնները տեսնել և ժամանակին անոր յարմարցնել ինքզինքնից:

Վ.Ա.ԲԱՆ

Հ. Մ. Բ. Մ. ԿԵԳՐՈՒՆԵՆ

ՅԼԾՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ — Ես սխալեա քանիցս եղած գրու որ հրուէրները անպատասխանի մնացած ըլլալով, ստիպուած եմ ք վերջին անգամ և հրատարակել հարցերի Պ. ՋՈՒՆԴ ՍՄԲԱՏԷԱՆԵՐ, մինչև Նոյեմբ 15, ուղղակի կեղծութիւլարչութեան ապ հարիւր այդ գործարներուն որ իրեն վատանուած են կրք գեռ միութեանս վատանութիւնը կը վայելը, փոխ անակ թերթերու մէջ թայլաութի անտեղի յայտարարութիւններ ընելու գրամներու և գոյքերու մասին որոնք, ամէն բանէ առաջ միութեանս կը պատկանին: —

Այս առթիւ կ'ողտուինք յայտարարելու որ ԿՐԼ ՍԻՍՏԵՆԵՐԸ միութեանս կապուած են և ցարդ գոյութիւն ունին: Պ. Ջունդ այդ խմբին միայն մարդիկ էր են ՈՉ ԱՅԼ ԻՆՉ:

Հ. Մ. Բ. Մ Ի ԿԵԳՐՈՒՆԵՆ
Վ.Ա.ԲԱՆՈՒԹԻՒՆ